

Prezydent otoczony skrajnościami

We Francji, od 2017 r. rządzonej przez centrowego prezydenta Emmanuela Macrona, w siłę urosły dwie partie skrajne i populistyczne. Prawicowa Marine Le Pen ma na koncie świeże zwycięstwo w wyborach europejskich, a lewicowy Jean-Luc Mélenchon skłonił do sojuszu wszystkie partie lewego skrzydła

JEAN-LUC MÉLENCHON
73 lata

Dawny trockista lwem lewicy

W młodości Jean-Luc Mélenchon był zaangażowanym trockistą, a w 1977 r. wstąpił do Partii Socjalistycznej (PS). Był ministrem, senatorem i eurodeputowanym, a w 2008 r. poszedł na swoje, tzn. odszedł z PS i stworzył Francję Niepokorną (La France insoumise, LFI), partię skrajnie lewicową i obecnie dominującą na francuskim lewym skrzydle. W wyborach prezydenckich w 2022 r. uzyskał trzeci wynik (21,95 proc.). Jest utalentowanym oratorem i silnym szefem partii, który w 2022 r. zdołał – mimo poważnych różnic programowych – skłonić do sojuszu wyborczego wszystkie partie lewicowe (pod nazwą NUPES). Sojusz dziś nazwany Nowym Frontem Ludowym został właśnie odnowiony pod kątem najbliższych wyborów. W polityce wewnętrznej Mélenchon popiera m.in. podwyższenie podatków i zwiększenie wydatków socjalnych, a w polityce zagranicznej dystansowanie się wobec NATO i Unii Europejskiej. Wspieranie walczącej Ukrainy budzi jego wątpliwości. LFI cieszy się dużym poparciem francuskiej społeczności muzułmańskiej, a partia wspiera ideę przyjmowania imigrantów w Europie. W debacie politycznej przeciwnicy zarzucają często Mélenchonowi islamizm i antysemityzm, czemu on zaprzecza. W tematach społecznych natomiast LFI jest liberalna, popiera np. eutanazję i małżeństwa osób tej samej płci. Bliska jest jej ekologia, sprzeciwia się energetyce atomowej.

RAPHAËL GLUCKSMANN
45 lat

Socjalista z sukcesem

Raphaël Glucksmann to syn filozofa, absolwent elitarnej uczelni, dziennikarz. Żonaty w przeszłości z polityczką gruzińsko-ukraińską, przez kilka lat doradzał gruzińskiemu premierowi Micheilowi Saakaszwilemu. W niedawnych wyborach europejskich odniósł sukces – był jedynką na liście Partii Socjalistycznej, której wynik (13,83 proc.) okazał się najlepszy wśród partii lewicowych. Partia Socjalistyczna jest w wyborczym sojuszu z Francją Niepokorną Mélenchona. Sam Glucksmann jest proeuropejski, choć w kampanii wyborczej opowiadał się również za suwerenizmem i protekcjonizmem.

EMMANUEL MACRON
47 lat

Prezydent szokujący i mobilizujący

Prezydentem Francji jest od 2017 r., a w 2022 r. został wybrany na drugą kadencję. W obu pojedynkach pokonał w drugiej turze Marine Le Pen. Stworzył centrowe ugrupowanie polityczne En Marche! (Naprzód!), obecnie funkcjonujące jako Renaissance (Odrodzenie). Jako prezydent stawiał czoła m.in. protestom żółtych kamizelek, pandemii koronawirusa, manifestacjom przeciwko podwyższeniu wieku emerytalnego oraz protestom rolników przeciwko Europejskiemu Zielonemu Ładowi. Pod jego rządami Francja wzmocniła wpływy w UE, a w gospodarce eksperci doceniali spadek bezrobocia i zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej kraju. Krytycy natomiast zarzucają Macronowi brak kontroli nad rosnącym długiem i brak sukcesów w zmniejszeniu deficytu budżetowego, co wynika m.in. ze zmniejszenia podatków dla firm. Jako były bankier inwestycyjny, z zyciorysem typowym dla francuskich elit wielu wyborcom wydaje się oddalony od spraw zwykłych ludzi. Decyzję o rozwiązaniu Zgromadzenia Narodowego (odpowiednika polskiego Sejmu) ogłosił tuż po ogłoszeniu wyniku wyborów do Parlamentu Europejskiego, w których partia Marine Le Pen uzyskała 31,4 proc. głosów, a Renaissance tylko 14,6 proc., co jest wyborczą porażką. Decyzja zszokowała członków partii Macrona, w tym premiera Gabriela Attala. „Po ostatnich wyborach w 2022 r. obóz Macrona (łącznie z koalicjantami) dysponował względną większością głosów, co skłaniało rząd do przyjmowania ustaw z pominięciem głosowania lub szukania szerokiego poparcia politycznego w izbie. W obliczu wzrostu popularności skrajnej prawicy i nastrojów antyrządowych otoczenie prezydenta spodziewało się paraliżu prac parlamentarnych, utrudniania przyjęcia budżetu w drugiej połowie roku i licznych wniosków o wotum nieufności dla rządu. Prezydent uznał, że wcześniejsze rozwiązanie Zgromadzenia Narodowego będzie dla jego obozu korzystniejsze – pozwoli zachować dotychczasowy kapitał polityczny, odzyskać część wyborców i zmobilizować niegłosujących” – tak tłumaczy to w analizie Amanda Dziubińska z Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych.

GABRIEL ATTAL
47 lat

Premier niezadowolony, lecz lojalny

Gabriel Attal jest członkiem prezydenckiej partii Renaissance, byłym ministrem, a od stycznia 2024 r. premierem Francji. To młody i wykształcony paryżanin, modelowy przedstawiciel francuskich elit, cieszący się polityczną popularnością. Nie ukrywał zaskoczenia i niezadowolenia z decyzji prezydenta o rozwiązaniu Zgromadzenia Narodowego. Pozostaje jednak lojalnym szefem rządu i kampanii.

ERIC CIOTTI
59 lat

Dezterter w rodzinie Republikanów

Eric Ciotti to były szef Republikanów, czyli partii m. in. Jacques'a Chiraca czy Nicolasa Sarkozy'ego, kontynuatorki partii gaulistowskiej. W wyborach europejskich Republikanie zdobyli 7,5 proc. głosów, co jest słabym wynikiem. Po decyzji Emmanuela Macrona o rozwiązaniu Zgromadzenia Narodowego Eric Ciotti samodzielnie ogłosił wejście w sojusz wyborczy z partią Marine Le Pen. Kierownictwo Republikanów jednogłośnie się temu sprzeciwiło i usunęło go ze stanowiska.

JORDAN BARDELLA
29 lat

Kandydat na premiera

Jordan Bardella jest lojalnym współpracownikiem Marine Le Pen, od 2022 r. szefem partii i w razie uzyskania przez nią dobrego wyniku ewentualnym kandydatem na premiera. Deklaruje, że chce nim zostać. To młody polityk, bliski zwykłym ludziom, dziecko włoskich migrantów z przedmieść. Nie jest typowym produktem francuskich elit, co chętnie podkreśla. Popiera wspieranie Ukrainy w obronie przed Rosją, ale nie chce finansować broni pozwalającej jej atakować terytorium rosyjskie.

MARINE LE PEN
56 lat

Sojuszniczka PiS i Orbána

Marine Le Pen jest córką Jeana-Marie Le Pena, twórcy i długoletniego przywódcy Frontu Narodowego, dziś noszącego nazwę Rassemblement National (Zjednoczenie Narodowe). Od 2011 do 2022 r. szefowa partii, dziś na czele grupy poselskiej RN, która od wyborów w 2022 r. liczy rekordowe 89 posłów. Dwukrotnie została pokonana przez Emmanuela Macrona w drugiej turze wyborów prezydenckich, ale jej siłę pokazuje pierwsza tura. W 2022 r. uzyskała w niej 23,15 proc. głosów wobec 27,85 proc. zdobytych przez Emmanuela Macrona. Po przejęciu w 2011 r. przywództwa w partii ojca skutecznie zmieniła program partii, odchodząc od tradycyjnych dla skrajnej prawicy punktów, np. antygauilizmu czy delikatnego antysemityzmu, a w kwestiach społecznych przyjmując pozycje lewicowe. Jest przeciwna imigracji, w której widzi przyczynę rosnącej przestępczości, postuluje m.in. odbudowę bezpieczeństwa i porządku w państwie. Jej partia uzyskała w przeszłości ponad 10 mln EUR pożyczki w jednym z banków bliskich Kremlowi, a sama Marine Le Pen wielokrotnie publicznie wyrażała podziw dla Władimira Putina. Po ataku Rosji na Ukrainę zmieniła kurs, tzn. nie sprzeciwia się wspieraniu obrony Ukrainy, ale nawołuje do negocjacji. W Warszawie była z wizytą np. w 2021 r. na zjeździe europejskiej prawicy, w którym uczestniczył Jarosław Kaczyński, szef PiS, oraz Viktor Orbán, premier Węgier.

ERIC ZEMMOUR
66 lat

Cenny w drugiej turze

Eric Zemmour to były dziennikarz i historyk, w Polsce znany również jako autor książek, np. „Francuskie samobójstwo”. W 2021 r. założył partię Reconquête (Rekonkwista), a w 2022 r. zdobył w wyborach prezydenckich 7 proc. głosów, co było wynikiem przyzwoitym. Mając korzenie żydowsko-algierskie, stanowczo sprzeciwia się imigracji, ale w kwestiach gospodarczych jest liberałem. Miał wsparcie Marion Le Pen, siostrzenicy Marine Le Pen, która jest z nią w konflikcie. Natychmiast po rozwiązaniu Zgromadzenia Narodowego Marion opowiedziała się jednak za sojuszem z ciotką, a w odpowiedzi Zemmour zerwał z nią współpracę. Mimo to w drugiej turze wyborów poparcie wyborców Zemmoura może mieć dla Marine Le Pen duże znaczenie.